

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľa **O. Š.**, bývajúceho v B., zastúpeného Mgr. J. V., advokátom v B., proti odporkyni **K.**, so sídlom v B., zastúpenej N., so sídlom v B., **o ochranu osobnosti s návrhom na priznanie nemajetkovej ujmy v peniazoch**, vedenej na Okresnom súde Bratislava IV pod sp. zn. 12C 385/2008, o vylúčení sudcu Krajského súdu v Bratislave z prejednávania a rozhodovania veci vedenej na tomto súde pod sp. zn. 6Co 111/2011, takto

r o z h o d o l :

Sudca Krajského súdu v Bratislave JUDr. R. B. **n i e j e v y l ú č e n ý** z prejednávania a rozhodovania veci vedenej na tomto súde pod sp. zn. 6Co 111/2011 (vec Okresného súdu Bratislava IV sp. zn. 12C 385/2008).

O d ô v o d n e n i e

V konaní o odvolaní odporkyne proti rozsudku Okresného súdu Bratislava IV z 15. júna 2011 č. k. 12C 385/2008-194 oznámil predseda senátu 6Co Krajského súdu v Bratislave JUDr. M. M. predsedníčke súdu, že člen tohto senátu JUDr. R. B. ešte pred svojim príchodom na odvolací súd konal vo veci na súde prvého stupňa a z tohto dôvodu žiadal, aby namiesto JUDr. R. B. bol na jej prejednanie a rozhodnutie náhodným výberom vygenerovaný nový sudca. JUDr. R. B. sa vyjadril, že predmetnú vec neprejednával na pojednávaní, nevykonával žiadne dokazovanie a vo veci nerozhodol. Avšak vzhľadom k tomu, že sa podrobne oboznámil s návrhom na začatie konania, ako aj s pripojenými listinami, a získal tak poznatky o skutkových tvrdeniach účastníkov a o právnom posúdení veci z ich strany, mal za to, že v zmysle § 14 ods. 2 O.s.p. je vylúčený z prejednávania a rozhodovania tejto veci.

Predsedníčka Krajského súdu v Bratislave predložila vec Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na rozhodnutie podľa § 16 ods. 1 O. s. p. po tom, čo dospela k záveru, že u sudcu JUDr. R. B. nie je daný dôvod pochybovať o nezaujatosti.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako nadriadený súd Krajskému súdu v Bratislave (§ 16 ods. 1 O. s. p.) pri posudzovaní skutočností uvádzaných sudcom tohto súdu (ktoré by mali zakladať jeho vylúčenie z prejednávania a rozhodovania vecí) vychádzal zo zákonnej prezumpcie nestrannosti sudcov a z toho, že výnimku z tejto prezumpcie stanovuje iba zákon.

Podľa ustanovenia § 14 ods. 1 O.s.p. sudcovia sú vylúčení z prejednávania a rozhodovania vecí, ak so zreteľom na ich pomer k veci, k účastníkom alebo k ich zástupcom možno mať pochybnosti o ich nezaujatosti.

Na súde vyššieho stupňa sú vylúčení i sudcovia, ktorí rozhodovali vec na súde nižšieho stupňa, a naopak. To isté platí, ak ide o rozhodovanie o dovolaní (§ 14 ods. 2 O.s.p.).

Účelom citovaných ustanovení je prispieť k nestrannému prejednávaniu vecí, k nezaujatému prístupu k účastníkom alebo k ich zástupcom a tiež predísť možnosti neobjektívneho rozhodovania. Cieľu sledovanému uvedenými ustanoveniami zodpovedá aj právna úprava skutočností, ktoré sú z hľadiska vylúčenia sudcu považované za právne relevantné. Sú nimi:

1. existencia právne významného vzťahu sudcu

a/ *k veci*, v rámci ktorého vzťahu by mal sudca svoj konkrétny záujem na určitom spôsobe skončenia konania a rozhodnutia o veci, bol by účastníkom konania, vedľajším účastníkom, resp. by získal poznatky o veci iným spôsobom než dokazovaním (ako svedok), alebo

b/ *k účastníkom konania*, ktorý vzťah by bol založený predovšetkým na príbuzenskom alebo rýdzo osobnom (pozitívnom alebo negatívnom) pomere k nim, alebo

c/ *k zástupcom účastníkov konania*, ktorý vzťah by bol založený na pomere vykazujúcom znaky vzťahu uvedeného pod bodom b/,

2. skutočnosť, že sa sudca

a/ súdu vyššieho stupňa zúčastnil rozhodovania o veci na súde nižšieho stupňa,

b/ súdu nižšieho stupňa zúčastnil rozhodovania o veci na súde vyššieho stupňa.

Sudca JUDr. R. B. vo svojom oznámení neuviedol žiadnu takú okolnosť, ktorá by nasvedčovala existencii jeho vzťahu k účastníkom konania, ich zástupcom alebo k veci v zmysle § 14 ods. 1 O.s.p., a skutočnosti takejto povahy nezistil po preskúmaní obsahu spisu ani nadriadený súd.

Súdna prax považuje za osobitný dôvod vylúčenia sudcu pre jeho *pomer k veci* účasť sudcu na rozhodovaní veci v inom štádiu súdneho konania podľa § 14 ods. 2 O.s.p. (tzv. sukcesiu funkcií). V zásade platí, že pod rozhodovaním veci v zmysle citovaného ustanovenia sa nechápe len účasť sudcu na vydaní rozhodnutia vo veci samej (meritórne rozhodnutie), ktorým sa konanie na danom stupni končí, ale že tu pôjde aj o celý rad rozhodnutí nemeritórnych. Podstatným bude *druh a rozsah* procesného pôsobenia sudcu vo veci na súde príslušného stupňa; to je určujúce, či v jednotlivých konkrétnych situáciách ide o prípad, na ktorý sa vzťahuje § 14 ods. 2 O.s.p. Napríklad ak zákonná sudkyňa v určitej právnej veci vydala na súde prvého stupňa uznesenie, ktorým uložila odporcom *vyjadriť sa k návrhu*, uviesť rozhodné skutočnosti na svoju obranu a označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení v prípade, že nárok v celom rozsahu neuznávajú, *vyjadriť sa* k možnosti rozhodnutia vo veci bez nariadenia pojednávania a pripojila i *poučenia* podľa § 15a a § 30 O.s.p., nadriadený súd takéto *uznesenie sledujúce iba prípravu pojednávania na súde prvého stupňa* (výzvy a *poučenia*) nesubsumoval pod procesné pôsobenie tejto sudkyne na súde prvého stupňa, ktoré by u nej zakladalo dôvod jej vylúčenia – rozhodovanie veci na súde nižšieho stupňa podľa § 14 ods. 2 O.s.p. (porovnaj uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 26. júla 2011 sp. zn. 1Nc 42/2011). Neopomína sa účasť sudcu na pojednávaniach, na ktorých sa vykonávalo dokazovanie; preto ak sudca, ktorý vec prejednával na súde prvého stupňa, by významnejšie v tomto konaní procesne pôsobil (vypočúval svedkov, uskutočnil ohliadku, oboznamoval obsah listinných dôkazov a pod.), môže to znamenať jeho vylúčenie z prejednávania a rozhodovania takejto veci na odvolacom súde, hoci na súde prvého stupňa by vôbec vo veci samej nerozhodoval (porovnaj k tomu aj Jaroslav Krajčo a kolektív Občiansky súdny poriadok, I. diel, Komentár, Bratislava 2010, str. 93 – 94).

Podľa potvrdenia o pridelení veci z 24. novembra 2008 (č.l. 10 spisu) bol JUDr. R. B. zákonným sudcom vo veci vedenej na Okresnom súde Bratislava IV pod sp. zn. 12C 385/2008 a to až do 1. novembra 2009, kedy bol dočasne pridelený na výkon funkcie na Krajský súd v Bratislave (porovnaj úradný záznam na č. 1. 42 spisu). Vec bola následne

3. novembra 2009 pridelená na prejednanie a rozhodnutie inému sudcovi Okresného súdu Bratislava IV JUDr. O. K. (potvrdenie na č.l. 44 spisu).

JUDr. R. B. ako zákonný sudca v predmetnej veci vyzval navrhovateľa na zaplatenie súdneho poplatku za návrh (č.l. 11) a následnej žiadosti navrhovateľa o oslobodenie od súdneho poplatku (č.l. 13 - 14) uznesením z 11. júna 2009 č. k. 12C 385/2008-22 vyhovel (navrhovateľovi priznal oslobodenie od súdnych poplatkov). Ďalej dal doručiť odporcovi návrh na začatie konania a tiež výzvu na vyjadrenie sa k tomuto návrhu. Pojednávanie vo veci nariadil na 29. septembra 2009, avšak pre neprítomnosť účastníkov a ich zástupcov pojednávanie odročil na 12. novembra 2009.

Výzvy zaslané účastníkom za účelom prípravy pojednávania neznamenujú žiadne podstatné procesné pôsobenie sudcu JUDr. R. B. vo veci a z hľadiska ustanovenia § 14 ods. 2 O.s.p. vykonanie týchto úkonov na súde prvého stupňa tohto sudcu z prejednávania a rozhodovania veci na odvolacom súde nevyklučuje. V súvislosti s priznaním oslobodenia od súdnych poplatkov navrhovateľovi (predstavujúcim odstránenie podmienky vedenia súdneho konania založenej na povinnosti *poplatníka* zaplatiť súdny poplatok) nadriadený súd upozorňuje, že uznesenie vyriešilo vzťah poplatník – štát (odporca do riešenia tohto vzťahu nevstupuje); priznanie práva navrhovateľovi *ako poplatníkovi* znamená opatrenie vo vzťahu k fiškálu. Vydanie takéhoto rozhodnutia na súde prvého stupňa nepredstavuje dôvod v zmysle § 14 ods. 2 O.s.p. pre vylúčenie JUDr. R. B. z odvolacieho konania v tejto právnej veci. Takýto dôvod nepredstavuje napokon ani skutočnosť, že sa uvedený sudca zo spisu oboznámil so skutkovými tvrdeniami a právnym názorom účastníkov v merite veci, pretože tieto poznatky získal len z obsahu spisu v rámci prípravy pojednávania, nakoľko na jedinom pojednávaní, ktoré tento sudca vo veci nariadil, sa žiadne dokazovanie nevykonávalo a pre neprítomnosť účastníkov a ich zástupcov bolo odročené.

So zreteľom na podané zistenia a posúdenie Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol spôsobom uvedeným vo výrokovej časti tohto uznesenia.

Rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 20. februára 2012

**JUDr. Milan D e á k, v. r.
predseda senátu**

Za správnosť :
Hrčková Marta